
Večerní kolokvia

Program na letní semestr 2020 (velká aula H109)

Vždy čtvrtky od 17:00 ve velké aule HTF UK (H109)

5. března: Lenka Philippová: Afroameričané v průsečících rasy a náboženství

Přednáška prostřednictvím několika kratších exkurzů představí některé z podob vztahů mezi rasou a náboženstvím v Severní Americe. Zdánlivě samozřejmá srozumitelnost, intuitivnost těchto dvou pojmů by nám neměla zakrýt jejich komplikované historie a interakce. V první části přednášky přiblížíme, jakou roli sehrávalo náboženství při vytváření rasových hranic a identit v koloniálním období i moderních amerických dějinách. Konkrétně na příkladu konstrukce a proměn právních kategorií „bělošství“, „černošství“ etc., a na oblíbě biblického textu prokletí Cháma (Gn 9), který se jako zdůvodnění otrokářství a rasismu stal na dlouho součástí americké kultury. Ve druhé části pak ukážeme, jak tyto průsečíky rasy a náboženství ovlivňovaly a nadále ovlivňují náboženství a spiritualitu Afroameričanů. Příklady se budou týkat nejen Černé církve – což je označení tradičně černošských denominací, jejichž teologie a liturgie reflektují afroamerickou zkušenost – ale i současné vlny zájmu o africká a afroamerická náboženství, který se odráží také v populární kultuře.

19. března: Monika Brenišínová: Kult Santa Muerte v současném Mexiku

Přednáška se zabývá kultem Santa Muerte neboli Svaté smrti, který se vynořil na úsvitu nového tisíciletí v srdci Ciudad de México. Odkud se rozšířil nejenom do celé země, ale i za její hranice, zejména do USA či na Filipíny. V současnosti má tato svérázná víra přes 10 milionů příznivců, jejichž počet neustále roste. V čem tkví přitažlivost kultu této novodobé „svěťice“? Jaké je pozadí jejího uctívání a jeho kořeny, jak se k tomuto novému náboženství staví církev či současná mexická společnost? Jakou podobu má vlastně kult Santa Muerte, s jakými rituály je spojen a kde se s ním setkáme? To vše jsou otázky, jimiž se přednáška Moniky Brenišínové ze Střediska ibero-amerických studií bude zabývat.

2. dubna: Lucie Valentinová: Kréta v badatelských narativech 20. století

Zkoumání náboženského uspořádání zaniklé kultury, ke které nemáme k dispozici (rozluštěné) písemné prameny ani relevantní zprávy okolních kultur, otevírá prostor pro spekulace, v nichž se výrazně odrážejí teoretické pozice badatelů. Protože odhalení minójské civilizace se odehrávalo na přelomu 19. a 20. století v období sporů o hranice západních a východních velmocenských vlivů ve Středomoří, odráží způsob začleňování této kultury do evropské identity kromě obecných teorií náboženského vývoje i konkrétní představy o počátcích a povaze evropské civilizace. Obtíže, které nám jako religionistům či humanitním vědcům staví do cesty naše vlastní kulturní zázemí, se však neméně intenzivně promítají i do dnešních pokusů zodpovědět stále vyzývavé otázky. Byl na minójské Krétě polytheismus, nebo monotheismus? Vystačíme si při interpretaci postav zobrazovaných na freskách s binární genderovou opozicí? Máme freskové malby analyzovat jako narativní a předpokládat obsahovou příbuznost s nejstarší řeckou epikou?

23. dubna: László Koppány Csáji: Faces of Faith: Comparative discourse analysis and cognitive semantic study of contemporary Hungarian neo-pagan, Christian fundamentalist and esoteric movements

My aim is to give an outline of the contemporary Hungarian new religious movements (NRM) with three case studies, using the method of anthropological discourse analysis and cognitive semantics. 1. The movement of the Lights was established by a Transylvanian folk prophet in 2008; it is a network-like charismatic Christian fundamentalist group, who re-enact the age of Apostles. 2. The Order of Golden Spears was organized by a neo-shaman and shifted towards fanatic nationalism (and even to a murder of a policeman). 3. The Bolya-nest is a very peaceful movement, swinging between the New Age, the eco-conscious and the neo-pagan (native faith) movements. My perspective on new religious movements is a “from below” aspect, based on long term participant observation. These movements are shifting between the New Age, the esotericism, Christianity and the neo-pagan or native faith movements – sometimes this, sometimes that feature seems to be more relevant and emblematic. The groups contain people with different attitudes and endeavours, so I avoid talking about “a group itself”, but I focus on what is happening in the group: how they construct their cognitive reality with their discourses; how they transform the meanings, with creating common layers of their semantic structure.

7. května: Tomáš Daněk: Antropocén – dramatický zvrát událostí

Tak se nám tady po vcelku nudném období nemorální prosperity posledních třiceti let konečně zase něco děje. Jak říká Jiří Sádlo, Evropu obchází strašidlo – strašidlo environmentalismu! Zakládá jako globální klimatické změna, dramatické úbytky druhové rozmanitosti, růst lidské populace či znečištění (hlavně toho plastového) znovu probouzejí společenské vášně, a s nimi démony různých ideologií. Základ mají poctivě vědecký, výklad však od hnědého přes sytě modrý až po temně rudý. Kolik je v celé věci vědy a kolik ideologie? Jak je od sebe oddělit? A lze je od sebe vůbec oddělit?

Na příběhu vzniku antropocénu coby velmi populárního paradigmatu v současné (nejen) vědě se pokusím předvést, že je změna nesena mnohem vrstevnatějším kontextem, že vědu od hodnot lze v důsledku oddělit jen těžko, a že náboženský aspekt environmentálního diskursu nakonec nemusí být tak úplně od věci. Pokud na to ovšem environmentálové půjdou poctivě po svém.

Co jsou Večerní kolokvia?

Večerní kolokvia jsou cyklus nezávislých, jednorázových přednášek s různými tématy, jejichž cílem je obohatit odborný dialog na HTF UK a přivést k nám zajímavé veřejně působící osobnosti. Většinu hostů tvoří přirozeně akademičtí pracovníci a doktorandi z jiných fakult i vysokých škol: ty zveme, abychom rozšířili své znalosti i mimo okruh běžných témat, které se na HTF UK přednášejí. Rádi však uvítáme také kmenové pracovníky fakulty a dáme jim příležitost, aby pohovořili o nejnovějším výzkumu, kterým se zabývají a který dosud nepronikl do jejich běžných přednášek a seminářů. A komu jsou Kolokvia určena? Na naše akce může přijít kdokoli, od vážených učenců přes zvědavé studenty kterékoli fakulty či vysoké školy až po nejširší vzdělanou veřejnost. Obzvlášť srdečně pak zveme naše absolventy! Kolokvia jsou báječnou příležitostí, jak ani po promoci neztratit kontakt s alma mater a tu a tam si dojíť zpět na její půdu oživit svou lásku k poznání.

Čeští univerzitní odborníci na Kolokviích

Od počátku existence Kolokvií jsme uspořádali doslova desítky akcí. Přednášel u nás např. prof. Hošek o Lewisově Narnii i o spiritualitě v díle Jaroslava Foglara, Dr. Jan Kapusta o náboženství současných guatemalských Mayů, Mgr. František Novotný o středověkých konspiračních teoriích, Dr. Lenka Philippová o karibských kořenech fenoménu zombie nebo Mgr. Jiří Dynda o slovanských bájích o Svjatogorovi. Nezanedbatelnou součástí Kolokvií tvoří také prezentace knih – snažíme se zvát autory, kterým čerstvě vyšla zajímavá publikace, a po přednášce dát také možnost publiku, aby si knihu zakoupilo a rovnou nechalo podepsat. Nejúspěšnější akcí tohoto typu byl jistě křest knihy doc. Martina Fárka, kam dokonce dorazili zástupci propagačního oddělení nakl. Karolinum včetně oficiálního fotografa, nicméně prezentovali jsme také nové publikace Dr. Bronislava Ostránského, Dr. Jana Lukavce a dalších.

Besedy

Vedle přednášek a prezentací knih tvoří součástí Kolokvií také besedy. Běžný formát akademické přednášky tu střídá panelová diskuse vedená moderátorem, pozvaným hostem pak nebývá univerzitní odborník, nýbrž jiný typ veřejně působící osobnosti. V minulosti s námi besedovali spisovatelé (např. americký autor military sci-fi David Weber nebo česká autorka ságy Mycelium Vilma Kadlečková), osobnosti alternativní spirituality (např. čarodějnice Anima Noira) a jiné veřejně působící osobnosti (jako Claire Klingenberg, předsedkyně Evropské rady skeptických organizací, nebo arabistka Katarína Maruškinová, která vyprávěla, jak se ženě a křesťance žije v muslimské zemi). Cílem takto laděných kolokvií není jen setkání se zajímavými lidmi, ale především hlubší vhled do procesu umělecké tvorby a jeho náboženského kontextu, do osobních zkušeností spojených s veřejným působením v roli náboženských specialistů či s pobytem v cizí kultuře, a obecně porozumění současné náboženské scéně nad rámec často suchého akademického výkladu. Mezi besedy také patří promítání filmů a následná diskuse s jejich tvůrci. V minulosti jsme takto s obrovským úspěchem uspořádali prezentaci a debatu nad filmem Bufo Alvarius: The Underground Secret, jehož námětem je psychedelická zkušenost. Promítali jsme ale také například polský dokument o Jakobu Böhm, včetně debaty s režisérem, který kvůli nám přijel až ze Zhořelce. Další filmové projekty se pak chystají v budoucnu.

Jak se o nás dozvědět

Vždy nejpozději v polovině října (v případě ZS) nebo počátkem března (v LS) bude k dispozici předběžný program na daný semestr, včetně dat a anotací přednášek. Vlastní akce budou vždy avizovány cca 14 dní dopředu. Elektronicky lze pozvánky najít jak na webu [Katedry religionistiky HTF UK](#), tak na jejích Facebookových stránkách, a to jak ve formě odkazu na semestrální program, tak ve formě události. Dále se přednášky propagují ve skupinách [HTF UK](#), [Studenti judaistiky a religionistiky HTF UK](#) a v některých uzavřených skupinách – avíza na přednášky přináší i fakultní [Náboženský infoservis](#). Je rovněž možné po osobní domluvě s organizátory dostávat každý semestr program e-mailem. Pozvánky však najdete na fakultě i fyzicky, a to v podobě letáčku na velké nástěnce u vrátnice i na religionistické nástěnce u Poradny vedle menzy.

Budeme se na Vás těšit!